

Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет імені
Михайла Коцюбинського
Історичний факультет
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

ДРУГА ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
СТУДЕНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

11 квітня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Історичний факультет
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова**

РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

**ДРУГА
ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

11 квітня 2024 р.

Вінниця – 2024

Регіональні студії української історії. Матеріали Другої Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 11 квітня 2024 р. / відповід. ред. І.М. Романюк. Вінниця : ВДПУ, 2024. 207 с.

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол №9 від 8 травня 2024 р.)

У збірнику наукових праць на основі широкого кола джерел та літератури висвітлюються актуальні проблеми регіональної історії України.

Редакційна колегія:

І.М. Романюк, доктор історичних наук, професор, відповідальний редактор;

Ю.А. Зінько, кандидат історичних наук, професор;

В.О. Гребеньова, кандидат історичних наук, доцент;

Т.Р. Кароєва, доктор історичних наук, професор;

О.А. Коляструк, доктор історичних наук, професор;

О.І. Криворучко, кандидат історичних наук, доцент;

І.В. Мазур, кандидат історичних наук, доцент;

О.А. Мельничук, доктор історичних наук, професор;

І.І. Ніколіна, кандидат історичних наук, доцент;

Ю.С. Степанчук, доктор історичних наук, професор;

УДК 94(477) (06)
Р32

© Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського,
2024.

© Автори статей

З М І С Т

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Максим Тихолаз	8
БАРСЬКА КОНФЕДЕРАЦІЯ ТА ЇЇ ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	
Єгор Пархоменко	12
ОСОБЛИВОСТІ ГЕРАЛЬДИКИ ПОДІЛЛЯ	
Олена Якубовська	15
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ ВІННИЦЬКОГО ПОВІТУ НАВЕСНІ 1918 РОКУ	
Даріна Бінковська	19
УЧАСТЬ ЖІНОЦТВА У НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ПРОЦЕСАХ УКРАЇНИ 1917-1921 РР.	
Анастасія Білик	23
ДИРЕКТОРІЯ УНР ТА ЗОУНР: ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ (ЛІТО-ОСІНЬ 1919 Р.)	
Іван Олійник	27
РЕЛІГІЙНА ДИНАМІКА НА ПОДІЛЛІ В 1920-Х РОКАХ	
Анастасія Рога	32
СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ОБМЕЖЕННЯ «ПОЗБАВЛЕНЦІВ» В ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ	
Ігор Мусієнко	36
ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ В ПЕРЕДДЕНЬ НЕПУ	
Вікторія Хавтирко	40
СОЦІАЛЬНІ ЗМІНИ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ У 1920-Х РОКАХ.....	
Марина Дика	43
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЖИТОМИРЩИНІ В 1920-1930-Х РР.	
Поліна Кердань	46
ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ ПРО ГОЛОДОМОР-ГЕНОЦИД 1932–1933 РР. В УКРАЇНІ СУЧАСНИМИ ЗАРУБІЖНИМИ МИТЦЯМИ...	

Ганна Миколіук

ЕТАПИ ВЕРБУВАЛЬНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНЦІВ НА РОБОТИ ДО НІМЕЧЧИНИ В ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	49
--	----

ІСТОРІОГРАФІЧНІ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Катерина Калантурська

РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ І МІСЬКОЇ ГЕРАЛЬДИКИ ПОДІЛЛЯ У XV – XVIII СТ.	53
---	----

Ангеліна Августінова, Тетяна Піменова

ВІННИЧЧИНА НА СТОРІНКАХ ПЕРШИХ ВИДАНЬ «БРИТАНСЬКОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ» (XVIII СТ.).....	56
--	----

Андрій Бойда

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ БІОГРАФІЇ В. ПОРАЙКА В АВСТРИЙСЬКИЙ ПЕРІОД ЖИТТЯ (1888-1914)	59
---	----

Яна Калинчук

ГУЦУЛЬЩИНА НА СТОРІНКАХ ПРАЦЬ НАДНІПРЯНСЬКИХ ЕТНОГРАФІВ В ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТ.	63
--	----

Олена Мордас

ВІДОБРАЖЕННЯ У ГАЗЕТІ «РАДА» ВИБОРІВ ДО ТРЕТЬОЇ ДУМИ У 1907 Р.	66
--	----

Людмила Данильчук

КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ У СУСПІЛЬСТВІ ПРЕДСТАВЛЕНІ У ГАЗЕТІ «РАДА» У 1910 Р.	70
--	----

Марія Довгань; Дарина Уманець

ІНФОРМАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ФОНДУ ВІННИЦЬКОГО ПОДАТКОВОГО ІНСПЕКТОРА (1892-1918) ДЛЯ ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	72
---	----

Максим Бочуля

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТИ «ПОДІЛЛЯ»: ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ КОНТЕКСТ	77
--	----

Роман Мазур

РЕВОЛЮЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА ПОДІЛЛІ 1917 Р. У СПОГАДАХ О. СНЕГОВА	80
---	----

Анна Власюк

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ЗМІН В УКРАЇНСЬКОМУ СЕЛІ ПЕРІОДУ НЕПУ (1921-1928 РР.).....	84
--	----

Марина Колесюк

МОНОГРАФІЯ АГАТАНГЕЛА КРИМСЬКОГО «ІСТОРІЯ ТУРЕЧЧИНИ» (1924)	86
--	----

Сергій Борзов

ТАКТИКА І СТРАТЕГІЯ БІЛЬШОВИЦЬКОГО ТЕРОРУ В ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ РОБЕРТА КОНКВЕСТА	89
---	----

Каріна Кропивницька

МАТЕРІАЛИ ДЕРЖАРХІВУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ «ВОЛИНОК» У 1932 Р. В НАДРОССЯНСЬКОМУ КРАЇ	93
--	----

Юлія Івасюта

ДОСТУП ДО АРХІВІВ РАДЯНСЬКИХ КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ В М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ: ЮРИДИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ	95
---	----

Олександра Горпинич

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ТА ІСТОРІОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАЛІНСЬКИХ РЕПРЕСІЙ НА ЖИТОМИРЩИНІ (1930-1940 РОКИ)....	98
---	----

Дарина Бачманюк

ГАЗЕТА «ДІЛО» ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДЕПУТАТІВ У ПАРЛАМЕНТІ ПОЛЬЩІ 1938-1939 РР. ...	101
--	-----

Анатолій Добровольський

УКРАЇНСЬКА СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЯ НА ШПАЛЬТАХ «УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО ЖУРНАЛУ» (1990-2024 РР.)	104
---	-----

**РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ В СУЧАСНІЙ
СОЦІОГУМАНІТАРИСТИЦІ**

Максим Зайцев

МЕТОДИ КОНСПІРАЦІЇ «ФІЛІКІ ЕТЕРІЇ» У ЇЇ ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД	109
---	-----

Михайло Панасюк

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРАВОСЛАВНИХ РЕЛІГІЙНИХ ГРОМАД ПОДІЛЛЯ В РАДЯНСЬКОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ 1920-Х РР.	112
---	-----

Соломія Павлишин

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ПРИКЛАДІ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ СТЕПАНА БАНДЕРИ	116
---	-----

Наталія Шепітак

ВИВЧЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ М. КАЛУШ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ. В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	122
--	-----

Людмила Бабій

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА РУМУНСЬКОЇ ОКУПАЦІЙНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО УКРАЇНЦІВ ВІННИЧЧИНИ ПОЧАТКОВОГО ПЕРІОДУ ЇЇ ОКУПАЦІЇ	129
---	-----

Дмитро Каліберда

РЕЛІГІЙНЕ ВІДРОДЖЕННЯ ЧИ ПІДПІЛЛЯ?: ЦЕРКОВНЕ ЖИТТЯ НА ВІННИЧЧИНІ В КОНТЕКСТІ РАДЯНСЬКОЇ АТЕЇСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ 1950-1960 РОКІВ.....	131
---	-----

Вікторія Хотинська

РОЛЬ УГКЦ В КОНСОЛІДАЦІЇ НАЦІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 2014-2024 РР.: КАПЕЛАНСТВО ТА ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ.....	134
--	-----

Артур Прилюк

ДИНАМІКА ЕТНОГРАФІЧНОЇ МАПИ СХІДНОЇ УКРАЇНИ.....	138
--	-----

Андрій Марков

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ ТА БІЛОРУСЬКІ ПРОТЕСТИ 2020 Р.: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ	144
--	-----

Віктор Пронько

ПОХОВАЛЬНО-ПОМИНАЛЬНІ ЗВИЧАЇ І ОБРЯДИ У С. ДЕРЕБЧИН (ЖМЕРИНСЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)	149
--	-----

Тамара Гасєвська

СВЯТО ІВАНА КУПАЛА В С. САМГОРОДКУ ХМІЛЬНИЦЬКОГО РАЙОНУ (КОЛИШНЬОГО КОЗЯТИНСЬКОГО) ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	152
---	-----

Микола Білик

ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ ТА ОБРЯДИ С. БАБИН ЩО НА ВІННИЧЧИНІ.....	155
--	-----

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Сніжана Богатко

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ЧАС ЕПІДЕМІЇ ЧУМИ У XIV СТ.	159
---	-----

Катерина Гноєва

МІСТО-МУЗА: ЯК УМАНЬ НАДИХАЛА ВЕЛИКИХ ТВОРЦІВ.....	161
--	-----

Юрій Бідун

СПРАВА БУДІВНИЦТВА ЖИТЛОВИХ КВАРТИР ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ КИЇВСЬКОЇ ДУХОВНОЇ СЕМІНАРІЇ (1903-1904 РР.).....	166
---	-----

Ліза Гоцій

КРИМІНАЛЬНІ ЗЛОЧИНИ В ЛІТИНСЬКОМУ ПОВІТІ У СІЧНІ-КВІТНІ 1918 РОКУ	168
--	-----

Вікторія Шевчук

МІЛІЦІЯ ЯМПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ НАВЕСНІ 1918 РОКУ: КАДРОВИЙ СКЛАД ТА ФУНКЦІОНАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	172
---	-----

Максим Сівак

ВИБОРИ ДО УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ У С. РАЙКІВЦІ ПРОСКУРІВСЬКОГО ПОВІТУ.....	175
--	-----

Богдана Бойчук

ПОЛІТИКА ПАЦИФІКАЦІЇ НА ЗЕМЛЯХ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В 1930-ТІ РОКИ	178
---	-----

Юлія Присяжнюк

ОЛЕКСАНДР ГАНЖА – ВИДАТНИЙ МИТЕЦЬ ІЛЛІНЕЧЧИНИ.....	181
--	-----

Вікторія Гриняк

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЛЕМКІВ МОНАСТИРИЩИНИ.....	184
---	-----

Богдана Васевич

ВПЛИВ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ НА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ (РЕГІОНАЛЬНИХ) ІДЕНТИЧНОСТЕЙ	188
---	-----

Наталія Якубів

СТАРТАП ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПАМ'ЯТКОХОРОННОЇ РОБОТИ В ШКІЛЬНОМУ ТА СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	192
--	-----

Віктор Танасієнко

ПЕРША СУДОВА РЕФОРМА В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ	196
--	-----

Микола Побережнюк

ЄВРЕЙСЬКІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ СМТ. ТОМАШПІЛЯ НА ВІННИЧЧИНІ	199
---	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	203
-----------------------------	-----

ВИБОРИ ДО УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ У С. РАЙКІВЦІ ПРОСКУРІВСЬКОГО ПОВІТУ

Анотація: У повідомленні аналізується виборчий процес до Українських Установчих зборів на теренах виборчої дільниці села Райківцеь Проксурівського повіту. Охарактеризовано етнічний склад населення села, що вагомо впливало на результати виборів та подано коротку історію населеного пункту. Наведено персональний склад сільської виборчої комісії та вперше оприлюднено результати виборів.

Ключові слова: вибори, Установчі збори, село Райківці, виборча комісія, голосування, результати виборів, кандидатські списки.

Abstract: The article analyzes the Ukrainian Constituent Assembly election process on the territory of the electoral district of the village of Raikivtsi, Proskurivsky District. The ethnic composition of the village population, which had a significant impact on the election results, is characterized, and a brief history of the settlement is presented. The personal composition of the village election commission is revealed and the election results are announced for the first time.

Key words: elections, Constituent Assembly, village of Raykivtsi, election commission, voting, election results, candidate lists.

Із раннього дитинства мене цікавила історія рідного краю, зокрема, того буремного періоду, який увійшов в історію під назвою Української революції 1917–1921 рр. Вивчення цієї доби особливо актуалізується сьогодні, коли представники рашизму прагнуть переконати світову громадськість у тому, що Українська державність є витвором Володимира Леніна.

Українська революція 1917–1921 рр. містить багато унікальних процесів, подій та явищ, котрі потребують свого прискіпливого дослідження. Серед них слід виділити проблему виборів до Українських Установчих зборів. Різні її аспекти уже стали предметом спеціальних наукових студій [1]. Окремі сюжети розглянуто на матеріалах Подільської виборчої округи [2; 3]. Наголосимо також, що в останні часи з'являються наукові повідомлення, в яких виборчий процес вивчається на рівні окремих міст та містечок [4]. Однак таких праць недостатньо.

Тому у пропонованому повідомленні зроблена спроба проаналізувати перебіг виборчого процесу до Українських Установчих зборів на мікрорівні, у селі Райківці Проксурівського повіту, мого рідного села.

Загальну характеристику с. Райковець, хоча й доволі лаконічну, подає Ю. Сіцинський у відомій не лише фаховим історикам праці «Приходы и церкви Подольской епархии». У ній, зокрема, зазначено, що село розташоване у болотистій місцевості біля річки Смотрич. Відстань до повітового центру міста Проксурів становить 22 версти. У XVI ст. село належало Гербуртам, потому перейшло до Калиновських та Граб'янків. У 1847 р. Райківці придбав Віктор Скибневський. Переважну більшість жителів села становили українці за походженням. Наприкінці XIX ст. їх було трохи більше тисячі. Римо-католиків нараховувалося близько 50 осіб, а також декілька єврейських сімей.

Селяни займалися хліборобством. Ремесла були розвинуті дуже слабо. У 1772 р. поміщицями Іуліною та Оленою Граб'янко у селі збудовано дерев'яну

церкву на честь святого Архистратига Михаїла. У 1873 р. у ній провели капітальний ремонт. У 1883 р. у Райківцях відкрили церковно-парафіяльну школу, яка містилася в окремій будівлі [5, с. 735].

Із падінням самодержавства у росії в Райківцях, як загалом на Поділлі, розпочалися процеси, пов'язані з національним відродженням. Тут був створений місцевий осередок «Просвіти», члени якого тісно контактували з проскурівськими просвітянами. За безпосередньої участі останніх у сільській школі навчання було переведено на українську мову.

Вибори до Українських Установчих зборів Центральна Рада призначила на 27 грудня 1917 р. Це було визначено III Універсалом. На реалізацію цього завдання 16 листопада був ухвалений спеціальний Закон про вибори [4, с. 100].

З метою забезпечення виборчого процесу утворювалися Головна в справах виборів до Українських Установчих зборів комісія, окружні, міські, повітові та дільничні виборчі комісії.

25 листопада 1917 р. Центральна Рада ухвалила постанову про строки проведення виборів. Відповідно до неї у Подільській виборчій окрузі встановлювався такий календарний план.

Щодо виборчих списків:

1 грудня – день початку складання виборчих списків;

10 грудня – перше оголошення виборчих списків;

14 грудня – останній строк подачі заяв та внесення їх в виборчий список;

18 грудня – строк оголошення додаткового списку;

19 грудня – останній строк для подачі скарг на неповність і помилки виборчих списків;

24 грудня – друге оголошення уже виправлених списків.

Щодо кандидатських списків:

10 грудня – перший день подачі кандидатських списків;

13 грудня – останній день подачі заяв про виправлення кандидатських списків;

17 грудня – день оголошення кандидатських списків;

24 грудня – останній день подачі заяв про поєднання кандидатських списків;

26 грудня – день оголошення про поєднання списків.

Щодо днів для голосування:

27 грудня – для сіл з 8 год. ранку до 8 год. вечора, для міст – з 9 год. ранку до 9 год. вечора.

28 грудня – для сіл з 8 год. ранку до 8 год. вечора, для міст – з 9 год. ранку до 9 год. вечора.

29 грудня – для сіл з 8 год. ранку до 2 год. дня, для міст – з 7 год. ранку до 2 год. дня [4, с. 101].

На місцях терміново формувались повітові та міські виборчі комісії. До складу Проскурівської повітової виборчої комісії увійшло 4 особи. Головою комісії був М. П. Кругліков-Гречаний, секретарем – Ф. С. Ганжук, а членами М. К. Чернявський та Д. М. Білавінців [4, с. 102]. Крім того, суб'єкти виборчого процесу могли делегувати до комісії своїх представників в якості спостерігачів. Їхнє першочергове завдання полягало у складанні виборчих списків. Щоправда, вирішення цього завдання до певної міри полегшувалося тим фактором, що основна робота у цьому відношенні була виконана напередодні, коли формувалися списки виборців до Всеросійських Установчих зборів. На цей раз необхідно було внести лише відповідні зміни.

У Подільській виборчій окрузі суб'єктами виборчого процесу було подано 16 виборчих списків, зокрема: № 1 «Українська Соціал-Демократична робітнича

Партія з селянською спілкою», № 2 «Партії Українських Соціалістів-Революціонерів, Селянської Спілки і Українських Вояків Селян Південно-Західного фронту», № 3 «Селян Балтського Повіту», № 4 «Єврейська Соціал-Демократична Робітнича Партія (Поалей-Ціон)», № 5 «Загальна Єврейська Робітнича Спілка «Бунд»», № 6 «Об'єднана Слав'янська група», № 7 «Об'єднана Єврейська Соціалістична Партія (СС і ЕС)», № 8 «Польський Подільський Окружний Список», № 9 «Польська Партія Соціалістична (ПСС)», № 10 «Позапартійна Група Руських Виборців і Сільських Хозяїв», № 11 «Єврейський Національний Виборчий Комітет», № 12 «Партія Народної Свободи», № 13 «Блок Української Трудової Партії і партії Соціалістів-Федералістів по Подільському виборчому округу», № 14 «Трудова Народно-Соціалістична Партія і співчуваючі їй», № 15 «Партія Соціалістів-Революціонерів» та № 16 «Російська Соціал-Демократична Робітнича Партія (об'єднаних меньшевиків)» [4, с. 103–108].

З огляду на те, що усі виборчі процедури не вдалося виконати у визначений законом час, Головна комісія дозволила окружним комісіям самостійно визначатися з датою голосування. На Поділлі днями голосування визначалися 14, 15 та 16 січня 1918 р. У сільській місцевості впродовж 14 і 15 січня голосування відбувалося з 8 год. ранку до 8 год. вечора, а у завершальний день, 16 січня, голосування тривало до 2 год. дня [4, с. 109].

На території с. Райковець була утворена окрема дільнична виборча комісія за № 45. Її головою був обраний Василь Андрущишин, секретарем Олексій Цигольник та членами Франко Ганжула та Іван Цигольник [5, арк. 268].

До виборчого списку дільниці № 45 було внесено 780 виборців. Правом виборчого голосу скористалося 423 виборці. Із них за список № 1 було подано 52 записки, за список № 2 – 243, за список № 8 – 122, за список № 15 – 6 [5, арк. 269]. Недійсних записок виявлено не було.

Отже, проаналізувавши результати виборів, можемо констатувати, що в с. Райківці Проскурівського повіту взяло участь у виборах до Українських Установчих зборів 54,2% виборців. Із них 57,4% віддало свої голоси за блок партії українських соціалістів-революціонерів, Селянської спілки і українських вояків селян Південно-Західного фронту, 12,2% – за блок української соціал-демократичної робітничої партії та Селянської спілки, 28,8% – за польський подільський окружний список і 1,4% – за партію соціалістів-революціонерів. 22 січня 1918 р. ці результати затвердила Проскурівська повітова у справах виборів до Українських Установчих зборів комісія [5, арк. 267].

Таким чином, вибори до Української Конституанти стали важливим етапом в національному державотворенні для жителів с. Райковець. Більшість із них прийшли на виборчі дільниці, аби обрати своїх представників до Установчих зборів. Переконливу перемогу здобули українські соціалістичні партії, котрі стояли на засадах будівництва незалежної Української держави, що засвідчило ухвалення Центральною Радою IV Універсалу. Підтримка польську списку виборцями с. Райковець значною мірою пояснюється етнічною структурою її жителів.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Сторчаус В. Вибори до Українських Установчих зборів за доби Центральної Ради (грудень 1917 – поч. 1918 рр.). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: Серія 6. Історичні науки*: зб. наук. пр. Київ, 2008. Вип. 5. С. 82–86.
2. Логінов О. В. Вибори до Українських Установчих зборів на Поділлі наприкінці 1917 – на початку 1918 рр. *Вінниччина: минуле та сьогодення. Краще знавчі*

дослідження / ред. кол.: Ю. А. Зінко (відп. ред.) та ін. Вінниця, 2013. С. 303–314.

3. Адамський В. Р. Кандидатські списки до Українських Установчих зборів у Подільській виборчій окрузі: персональний склад та регіональна репрезентація. *Вісник Державного архіву Хмельницької області «Подільська старовина»*. 2023. № 1 (9). С. 4–18.
4. Адамський В. Р. Вибори до Українських Установчих зборів у Проскуріві. *Матеріали всеукраїнської наукової історико-краєзнавчої конференції «Місто Хмельницький в контексті історії України»* / ред. кол.: Л. В. Баженов (голова) та ін. Хмельницький, 2021. С. 99–112.
5. Приходы и церкви Подольской епархии / под ред. священника Евфимия Сецинского. Біла Церква: Видавець О. Пшонківський, 2009. 996 с.
6. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. Ф. 1174. Оп. 1. Спр. 1. 358 арк.

Богдана Бойчук

*студентка 1 курсу магістратури
історичного факультету
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
(о.п. «Середня освіта. Історія.»)*

ПОЛІТИКА ПАЦИФІКАЦІЇ НА ЗЕМЛЯХ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1930-ТІ РОКИ

Анотація. *Стаття присвячена подіям пацифікації українського населення Галичини у вересні 1930 року польською владою. Автор систематизує і аналізує характер, причини, наслідки та реакцію на ці події, розкриваючи їхнє значення для українсько-польських відносин того часу. Зазначається, що пацифікація була спрямована проти української громадсько-політичної діяльності і стосувалася лише територій Східної Малопольщі. Формальним приводом для неї стали антипольські акції, що відбувалися в регіоні, але справжньою метою було послаблення українських політичних сил. Результатом стали масові репресії, арешти, сутички та руйнування українських громадських організацій і шкіл. Автор також відзначає міжнародну реакцію на ці події, зокрема засудження дій польської влади Лігою Націй та українською діаспорою. Текст служить важливим джерелом для розуміння історії міжнаціональних конфліктів та реакції міжнародного співтовариства на подібні ситуації.*

Ключові слова: *Пацифікація, Галичина, Українське населення, Польська влада, Репресії, Політична діяльність, Український підпілля.*

Abstract. *The article is devoted to the events of the pacification of the Ukrainian population of Galicia in September 1930 by the Polish authorities. The author systematizes and analyzes the nature, causes, consequences, and reaction to these events, revealing their significance for Ukrainian-Polish relations at that time. It is noted that the pacification was directed against Ukrainian social and political activity and applied only to the territories of Eastern Lesser Poland. The formal reason for it was the anti-Polish actions taking place in the region, but the real goal was to weaken Ukrainian political forces. The result was massive repression, arrests, clashes and the destruction of Ukrainian public organizations and schools. The author also notes the international reaction to these events, in particular the condemnation of the actions of*